

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jak na sítotisk: DIY

Carolina Sidon

Pomůcky: rám, síťovina, tříč, světlocitlivá emulze, plastizolové barvy, ředidlo S6006, halogenové lampy, skleněná deska, horkovzdušná pistole, pracovní oblečení, látka na potisk

Použijeme staré rámy od obrazů. Velikost cca A3. Rám musí být bytelný a pevný, aby se nezkroutil, až na něm budeme napínat síťovinu. Z jedné strany, té tiskařské, musí dřevo rámu být hladké. Místo profesionální síťoviny můžeme použít podšívku nebo organzu. Dá se sehnat v látkách v metráži. Ustříhneme čtverec, který rozměrem přesahuje dřevěný rám o cca 10 cm, na každé straně.

1. Napínání síta na rám

Začneme od středu rámu na jedné straně. Síťovinu připevníme buď připínáčky anebo nastřelovací sešíváčkou. Připneme asi 5cm ve středu na jednom rámu. Pak na protější straně také 5 cm. Poté připneme síťovinu na třetí a čtvrté straně rámu. Napínáme tak, aby síťovina byla maximálně napnutá. Postupně připínáme od středu k rohům, stejnoměrně po částech, vždy na všech 4 stranách. Když je síťovina napnutá podél všech stran až k rohům, přesahující síťovinu zastříháme a zarovnáme. Můžeme ji buď připnout po stranách anebo přistříhnout úplně u rámu.

2. Šablona

Šablonu k sítotisku můžeme buď vytvořit přímo na napnuté síťovině anebo samostatně na jiném materiálu.

2.1 šablona na sítu

K vytvoření šablony přímo na síťovině používáme světlocitlivou emulzi, kterou nanese na připravené síto. Motiv, který chceme vytvořit, musíme mít černě vytisknutý na průhledné folii. Lze kresbu také udělat ručně inkoustem anebo centropenem na pauzák. Když emulze na sítu zaschne, osvítime síťovinu přes průhlednou folii, na které máme motiv, tak aby se emulze v sítu vytvrdila. Délka osvitu se odvíjí od vzdálenosti lampy od síta. Díky fotocitlivosti emulze se nám motiv vytvoří cestou osvitu tak, že tam, kde černé linky motivu zakrývají emulzi, se reakce na světlo neodehrává, a proto v těchto místech emulze po výplachu nezůstává, nýbrž vodou se odstraní a vytvoří tak průchod síťovinou. Emulze, která je osvícená zůstává po výplachu stále v síťovině. Když síto uschne, je šablona připravena na tisk. Rám položíme na tisknutelnou plochu, papír anebo textil. Na síto nanese barvu a tříčem protlačujeme barvu skrz, jako když bychom stírali barvu od jednoho konce rámu k druhému. Dáváme při tom pozor, aby se nám rám nehýbal. Proto ideálně pracujeme ve dvojici: jeden člověk tiskne a druhý drží pevně rám přitisknutý ke stolu, na kterém se tiskne.

2.2 papírová šablona

Šablonu můžeme také vytvořit samostatně a napnutou síťovinu použijeme jen na protlačení barvy. Tento způsob nevyžaduje světlocitlivou emulzi. Šablonu vytvoříme z papíru. Například

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

můžeme použít známý způsob vystřihované “sněhové vločky”. Papír musí zůstat jako jeden celek. Místo papíru můžeme šablonu vyřezat řezákem do tenké folie.

Při tisku postupujeme tak, že šablonu položíme na papír anebo textil. Napnutou síťovinu si izolepou přelepíme tak, aby nám vznikla výseč stejně veliká jako šablona (aby nám barva procházela jen v místech, kde máme šablonu). Rám se sítí přiložíme na šablonu (tím přilne těsně k tiskovému podkladu). Opět jeden člověk drží rám a druhá osoba třičem protlačuje (nahrnuje) barvu skrz síto.

3. Barvy

3.1 Vodou ředitelné barvy

Na práci se školní třídou jsou relativně náročné. Barvy rychle zasychají v sítu a barvu pak není možno odstranit. Doporučuju značku Permaset (<http://www.barvy-sitotisk.cz/>). Po konzultaci s firmou si vyberete nejvhodnější typ barvy. Je dobré si pořídit tzv. zpomalovač, který zabraňuje rychlému schnutí v sítu. Při tisku je nutné dbát na správný postup. Když protlačíte barvu skrz, hned poté musíte barvy zase nahrnout zpátky do síta. Tak aby volná oka síťoviny, kudy prochází barva, nebyla nikdy “suchá”. Jde o to, aby síťovina byla stále mokrá od barvy. Pak vám síťovina nebude zasychat. Když vám zaschne barva, musíte okamžitě vymývat vodou, ale když už bude pozdě, barvu už nelze odstranit, proto se často síto vymývá i po 5 tiscích.

3.2 Plastizolové barvy

Pro práci a manipulaci jsou jednodušší než vodové barvy. Největší výhoda je ta, že barva nezasychá v sítině, můžete proto síto s barvou klidně odložit na půl hodiny, bez obavy, že barvu později nesundáte. Plastizolové barvy se na rozdíl od vodových musí zapékat při teplotě 160 stupňů. Používáme k tomu horkovzdušnou pistoli (používá se k opalování rámu oken). Opatrně zapékáme tisk, tak aby se nám textil nespálil, ale zároveň, abychom barvu opravdu řádně zapekly při dostatečné teplotě. Když se barva špatně zapeče, bude se při praní vypírat. Plastizolové barvy jsou na syntetické bázi a proto se čistí ředidlem (například S6006). K nákupu plastizolových barev doporučuji buď Pražskou firmu KASI Bohemia, anebo zásilkovou službu firmy API Sítotisk. Před čištěním síta od barvy se snažíme co nejvíce barvy uschovat a seškrábnout zpět do uzavíratelné nádoby, aby nám na sítu zůstalo minimální množství barvy. Pokud na sítu máme izolepu, tak tu také sundáme před čištěním.